

Industrins lager

2015

NV0602

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	5
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
1	Översikt	6
1.1	Observationsstorheter	6
1.2	Statistiska målstorheter	6
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	7
1.4	Dokumentation och metadata	7
2	Uppgiftsinsamling	8
2.1	Ram och ramförfarande	8
2.2	Urvalsförfarande	8
2.3	Mätinstrument	9
2.4	Insamlingsförfarande	9
2.5	Databeredning	11
3	Statistisk bearbetning och redovisning	12
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	12
3.2	Redovisningsförfaranden	15
4	Slutliga observationsregister	16
4.1	Produktionsversioner	16
4.2	Arkiveringsversioner	16
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	16
	Bilaga 1 Introduktionsbrev	17
	Bilaga 2 Frågeformulär	19
	Bilaga 3 Påminnelsebrev	21

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Industrins lager

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Rickard Bengtsberg
Telefon: 08-506 948 51
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Rickard Bengtsberg
Telefon: 08-506 948 51
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), förordning om den officiella statistiken SFS 2001:100 samt SCBs föreskrifter SCB-FS 2015:4.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Sekretess gäller för de uppgifter som lämnas in till undersökningen. Uppgifter som behövs för forskningsändamål kan dock efter särskild prövning komma att lämnas ut.

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204).

På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Registret bevaras. Primäruppgifterna samlas in via webbtjänsten SIV och gallras efter två år. Motsvarande primäruppgifter bevaras i det slutgiltiga observationsregistret.

0.9 EU-reglering

Industrins lager omfattats inte av någon EU-reglering. Däremot har det framhållits i EU:s manual för Short Term Statistics (STS) att lagerstatistik är av stor betydelse för att kunna korrigera nettoomsättningsuppgifter till produktion. Tanken är att nettoomsättning från försäljning tillsammans med förändringen av lager ska spegla produktionen inom ett företag.

0.10 Syfte och historik

Statistiken ska kvartalsvis belysa utvecklingen av industrins lager med fördelning på lagertyper, såväl totalt som uppdelat på branscher.

Industrins lager har funnits som självständig statistikprodukt hos SCB sedan 1972. Mellan 1998 – 2014 samlades uppgifter om lager in tillsammans med uppgifter om orderingång, nettoomsättning och kapacitetsutnyttjande i en urvalsundersökning som gick under samlingsnamnet *Konjunkturstatistik för industrin*. Från andra kvartalet 2015 är *Industrins lager* en separat urvalsundersökning.

Sedan starten 1972 har flera metodförändringar genomförts. Exempelvis har insamlingen förändrats, från och med 2001 ingår endast företag med minst 50 anställda i lagerundersökningen. Innan 2009 imputerades företag med 10-49 anställda på samma sätt som övrigt objektsbortfall. *Industrins lager* publiceras enligt den nya näringsgrensindelningen SNI 2007 från och med referensår 2009. I och med övergången till SNI 2007 publicerades lagerstockens förändring från föregående kvartal, istället för lagerstocken i sig. Övergången från lagerstockar till förändringar i lagerstockar var en anpassning till Nationalräkenskapernas definition av lagerinvesteringar.

I samband med publiceringen av uppgifter om första kvartalet 2014 genomfördes flera metodförändringar. De viktigaste förändringarna var dels att lager i utlandet som ägs av verksamhetsenheten ska inkluderas i de lämnade uppgifterna, dels att värdet av insatsprodukter och handelsvaror ska värderas i anskaffningsvärde istället för som tidigare i

återanskaffningsvärde. Anskaffningsvärdet räknas sedan om till återanskaffningsvärde.

2010 påbörjades ett stort projekt med syfte att ta fram en samordnad undersökning för industri- och tjänstesektorn, där lagerstatistiken ingår. Undersökningen som driftsattes under andra kvartalet 2015 innebär att *Industrins lager* och *Varuhandelns lager* samordnats med avseende på bland annat urvalsdesign, estimation och insamlingsvariabel.

0.11 Statistikanvändning

Statistiken används av myndigheter, enskilda företag och organisationer för branschstudier, marknadsanalyser och konjunkturbedömningar. Användare är främst Riksbanken, Konjunkturinstitutet, Finansdepartementet samt EU:s statistikorgan Eurostat.

Statistiken används inom SCB som underlag i Nationalräkenskapernas kvartalsvisa beräkningar av bruttonationalprodukten (BNP).

0.12 Uppläggning och genomförande

Statistiken avser att mäta de kvartalsvisa förändringarna i lagerstockarna inom industrin.

Uppgifter om lagerstockar samlas in i en urvalsundersökning och avser storlek på lagerstockarna i slutet på kvartalet uppdelat på fyra olika lagertyper. De lagertyper som efterfrågas är lager av handelsvaror, lager av insatsprodukter, lager av produkter i arbete samt lager av färdiga varor av egen tillverkning.

Rampopulationen för urvalsundersökningen definieras i april varje år med hjälp av SCB:s företagsdatabas och omfattar företag inom avdelningarna *Utvinning av mineral (B)* och *Tillverkningsindustri (C)*. De verksamhetsenheter som inkluderas i rampopulationen bestäms utifrån täckningsgrad med avseende på totalt lagervärde, där lagervärden hämtas från *Skatteverkets standardiserade räkenskapsutdrag (SRU)*. För varje beräkningsbransch är täckningsgraden omkring 90 procent av rampopulationens totala lagervärde. Företag med mindre än en miljon i årsomsättning exkluderas. Designen är stratifierat urval där stratifieringen görs med avseende på branschtillhörighet och lageruppgift enligt SRU. Varje år i april dras ett nytt urval där nya verksamhetsenheter inkluderas, samtidigt som ett antal andra lämnar undersökningen.

Uppgifter om lager samlas in med hjälp av frågeformulär. Lager av insatsprodukter och lager av handelsvaror ska värderas till anskaffningsvärde. Lager av produkter i arbete och lager av färdiga varor av egen tillverkning ska värderas till nettoförsäljningsvärde. Med hjälp av omsättningshastighet och uppgifter om prisförändringar räknas anskaffningsvärdet om till återanskaffningsvärde. Omsättningshastighet som tas fram med hjälp av uppgifter från SRU. Granskning och eventuell rättning genomförs av inkomna uppgifter. Därefter skattas totala

lagerstockar inom respektive bransch. Imputering används för att kompensera för både partiellt bortfall och objektsbortfall.

Uppgifter om prisförändringar, som används för att fastprisberäkna och räkna om skattade lagerstockarna, hämtas från urvalsundersökningen *Prisindex i producent- och importled*, PPI, (PR0301). För lagertyperna produkter i arbete, färdiga produkter av egen tillverkning och färdiga produkter av främmande tillverkning används Producentprisindex (PPI). För insatsvarorna används ett prisindex som speglar prisutvecklingen på de viktigaste insatsvarorna per bransch.

Utifrån skattade lagerstockar beräknas och publiceras kvartalsvisa lagerförändringar i löpande kvartalsmedelspriser och i fasta priser (uttryckta i 2010 års prisnivå).

0.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

För närvarande pågår ett arbete med att samordna sex viktiga kortperiodiska undersökningar, undersökningarna i *Konjunkturstatistik för industrin*, *Omsättning inom tjänstesektorn* (HA0101) och *Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenärings*, (NV0107). Den samordnade undersökningen ska driftsättas i juni 2015. En samordnad undersökning för industri- och tjänstesektorn med avseende på bland annat urvalsdesign och estimation medför att Nationalräkenskaperna (NR) på SCB får ett bättre underlag med högre kvalitet till kvartalsberäkningarna av BNP. För Industrins lager innebär samordningen att variabeln kommer att hanteras som en fristående produkt med en egen urvalsdesign skild från övriga undersökningar inom *Konjunkturstatistik för industrin*. En egen undersökning för Industrins lager medför bättre kvalitet och säkrare skattningar i lagerstatistiken. I en fristående undersökning för *Industrins lager* eftersträvas en samordning med *Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenärings* (NV0107).

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

De storheter som undersökningen samlar in är lagerstockar, mätt i tusentals kronor. Lagerstocken mäts uppdelad på fyra olika lagertyper, handelsvaror, insatsprodukter, produkter i arbete och färdiga egna produkter. Uppgifter om lagerstockar samlas in inom ramen för urvalsundersökningen *Industrins lager*.

Uppgifter om prisförändringar används för att fastprisberäkna lagerstockar samt räkna om skattade lagerstockarna. Uppgifter om prisförändringar hämtas från undersökningen *Prisindex i producent- och importled*, PPI, (PR0301).

Variabler

I frågeformuläret efterfrågas lagerstockarnas värde vid kvartalets slut uppdelat på fyra olika lagertyper

- handelsvaror
- insatsprodukter
- produkter i arbete
- Färdiga egna produkter

Lager av handelsvaror och insatsprodukter ska värderas till anskaffningsvärde. Lager av produkter i arbete och färdiga varor av egen tillverkning ska i första hand lämnas i beräknat försäljningsvärde.

För lagertyperna produkter i arbete, egna produkter används Producentprisindex (PPI). För insatsvarorna används ett prisindex som speglar prisutvecklingen på de viktigaste insatsvarorna per bransch.

Objekt och population

Målpopulationen består av de verksamhetsenheter inom näringsområdet *utvinning av mineral och tillverkningsindustri*, SNI 05-33 (SNI 2007), som tillhör ett icke-finansiellt företag eller statligt affärsverk, sektorkod 11, 141 och 142 (INSEKT 2014). Verksamhetsenheten är en branschmässigt avgränsad del av en företagsenhet.

1.2 Statistiska målstorheter

Statistiken redovisar utvecklingen av industrins lager, totalt och uppdelat på fyra lagertyper. Lagerstockar ligger till grund för beräkningar av kvartalsvisa lagerförändringar i fasta priser (2010-års prisnivå), i löpande kvartalsmedelpriser samt i föregående års priser.

Resultaten redovisas fördelade på branschgrupper och aggregat enligt SNI2007, vanligtvis på 2-siffernivå men i några fall på en finare eller grövre nivå. Resultaten redovisas också enligt fem MIG-grupper (Main Industrial Groupings).

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Bransch inom avdelningarna <i>gruvor och mineralutvinningsindustri (B), tillverkningsindustri (C) inom SNI2007.</i>	Bransch	Lager av handelsvaror	Förändring i kronor mellan kvartal
		Lager av insatsprodukter	
		Lager av produkter i arbete	
		Lager av färdiga egna produkter	

1.3 Utfloeden: statistik och mikrodata

Statistiken publiceras i Statistikdatabasen samt i form av sammanfattande tabeller och diagram på SCB:s webbplats. En statistiknyhet publiceras också på SCB:s webbplats.

Mikrodata bevaras i form av databastabeller i Microsoft SQL-server. Mikrodata som gör identifikation av objekt möjligt lämnas inte ut. SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial från tidigare undersökningar. Forskare, utredare, m fl. kan efter prövning få tillgång till avidentifierat mikrodata för egen bearbetning.

1.4 Dokumentation och metadata

Framställningen av statistiken och statistikregistret beskrivs i detta dokument, *Statistikens framtagning (SCBDOK)*.

Kvaliteten hos statistiken beskrivs i *Beskrivning av Statistiken (BaS)*.

Detaljerad information om statistiken beskrivs i *Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus)*.

Samtliga dokumentationer finns publicerade på SCB:s webbplats, <http://www.scb.se>.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Målpopulationen som undersökningen avser att mäta består av de verksamhetsenheter inom näringsområdet *utvinning av mineral och tillverkningsindustri*, SNI 05-33 (SNI 2007), som tillhör ett icke-finansiellt företag eller statligt affärsverk, sektorkod 11, 141 och 142 (INSEKT 2014). En verksamhetsenhet är en branschmässigt avgränsad del av en företagsenhet. Vanligast är att ett företag utgör en verksamhetsenhet men företag med verksamhet i flera olika branscher har delats upp i flera verksamhetsenheter. Detta för att statistikredovisningen på branschnivå ska bli tillförlitlig där klassificeringen av branscher utgår från näringsgrensindelningen SNI 2007.

Undersökningen använder sig av SCB:s system för samordning av rampopulationer och urval (SAMU) för att upprätta rampopulationen. SAMU baseras på en ögonblicksbild av SCB:s företagsregister (FDB) och rampopulationen använder sig av den version av FDB som gällde i mars 2014. Eftersom ramen fastställs i mars varje år är förhoppningen att företagsförändringar som skett vid årsskiftet hunnit registrerats i FDB. Trots detta är det inte möjligt att få en helt uppdaterad ram, vilket gör att en viss över- och undertäckning förekommer.

Lageruppgifter för referensår t-2 som är insamlade via Skatteverkets standardiserade räkenskapsutdrag (SRU) matchas på verksamhetsenheterna i rampopulationen. Dessa lagervärden används sedan som hjälpinformation vid urvalsförfarandet men även som underlag vid imputering.

2.2 Urvalsförfarande

Urvalsramen som upprättats med SAMU delas in så att urvalsenheterna utgör 42 branschgrupper. En urvalsenhet motsvarar en verksamhetsenhet, definierad enligt punkt 2.1. Därefter exkluderas de urvalsenheter som hade högst en miljon i årsomsättning under föregående år, genom ett så kallat cut-off förfarande. Eftersom företag med en årsomsättning på högst en miljon kronor lämnar momsdeklaration till Skatteverket endast en gång per år. Detta innebär att de inte nödvändigtvis behöver ha löpande bokföring. Dessa företag gör med största sannolikhet inte heller löpande inventeringar. Därmed bedöms det som orimligt att kräva att dessa ska lämna lagervärden kvartalsvis till SCB.

Inom varje branschgrupp rangordnas urvalsenheterna efter SRU-lagervärde och en gräns dras då de urvalsenheter med högst SRU-lagervärde tillsammans utgör 90 procent av det totala SRU-lagervärdet för branschgruppen. Urvalsenheterna under cut-off gränsen ingår inte i urvalsdragningen, deras utveckling skattas istället baserat på utvecklingen ovanför cut-off-gränsen via en s.k. undertäckningskoefficient (se avsnitt 3).

Urvalsramen delas i nästa steg in i stratum. Stratumindelningen bygger utöver branschgrupp även på urvalsenheternas storlek. Stratum skapas för

att erhålla så homogena urvalsgrupper som möjligt. Stratumindelningen bygger på urvalsenheternas storleksgrupp samt branschgrupp. Vilken storleksgrupp en urvalsenhet tillhör baseras lagervärde enligt SRU för urvalsår t-2. Fyra storleksklasser används. Komplexa företagsstrukturer och branschdominerande verksamhetsenheter undersöks alltid, här görs inget urval. Gränserna mellan de två storleksmässigt mindre grupperna i urvalet sätts specifikt per branschgrupp med så kallad Cumrotf-teknik¹, för att ge ett så effektivt urvalsförfarande som möjligt.

För de urvalsundersökta strata allokeras stickprovsstorlekar med hjälp av Neyman-allokering, där precisionskravet definieras baserat på relativt medelfel i termer av lagervärde enligt SRU för referensår t-2 för den totala industrin. För givna stickprovsstorlekar tillämpas obundet slumpmässigt urval med permanenta slumpstal. En femtedel av slumpstalen roteras per år, enligt den SCB-gemensamma SAMU-tekniken.

Större organisatoriska förändringar hos företagen, liksom nybildningar, som sker efter urvalsdragning kan hanteras och inkluderas då i urvalet med hjälp av så kallade ”surprise”-strata. Ett ”surprise”-strata är ett stratum där undersökningsobjekt som inte dragits i urvalet kan läggas till under ett urvalsår. Det kan till exempel vara stora och betydande verksamhet som etablerar sig under ett urvalsår och behöver komma med i undersökningen redan innan ett nytt urval dras. I ett ”surprise”-strata läggs också verksamheter som genomgått organisatoriska förändringar.

2.3 Mätinstrument

Uppgifter om industrins lager samlas in med hjälp av frågeformulär kvartalsvis

Frågeformuläret för två tidsperioder illustreras i bilaga 2. I frågeformuläret finns ett antal kontroller som går att grovt dela upp i tre kategorier sambands-, utvecklings- och format-kontroller. Kontroller för samband kontrollerar för misstänkta felrapporteringar till exempel att företagen rapporterat samma lagertyp på flera ställen och om de rapporterat på fel lagertyp. Sambandskontroller kontrollerar också för negativa värden och misstänkta 1000-fel. Utvecklingskontroller kontrollerar för att misstänkt felaktiga utvecklingar.

Kompletterande information för att underlätta uppgiftslämnande liksom vanliga frågor och svar hittas på www.scb.se/indlag.

2.4 Insamlingsförfarande

Drygt 99 procent av de inkomna svaren lämnas via den elektroniska webblanketten (SIV), medan resterande del inkommer via pappersblanketter vilka bearbetas manuellt.

¹ Cumrotf-teknik beskrivs i t.ex. Särndal, Swensson, Wretman 1992: ”Model assisted survey sampling”.

De företag som ingår i urvalet får varje kvartal ett missiv utskickat till sig med inloggningsuppgifter för att kunna logga in och lämna uppgifter via den elektroniska webblancketten. Allt utsänt material adresseras till Ekonomiansvarig till dess att uppgiftslämnaren meddelar en namngiven kontaktperson. Vanligtvis sker detta direkt i webblancketten men i vissa fall görs ändringen efter kontakt med uppgiftslämnaren via telefon eller e-post.

I praktiken innebär uppgiftsinsamlingen att uppgiftslämnaren loggar in i webblancketten och fyller i uppgifter för den aktuella perioden. De ges även möjligheten att komplettera/ändra tidigare lämnade uppgifter för fyra kvartal bakåt. I samband med uppgiftslämnandet finns ett antal kontroller inbyggda i webblancketten. Dessa är uppbyggda så att uppgiftslämnaren uppmärksammas på att det finns misstänkta fel. Uppgiftslämnaren får då även möjligheten att skriva in en kommentar angående de misstänkta felen.

I webblancketten uppmanas uppgiftslämnaren att meddela eventuella förändringar i företaget som kan påverka rapporteringen. En stor del av de ärenden som föranleder korrigeringar i undersökningens register inkommer via denna kanal. Relativt vanligt förekommande är att företag anser sig vara felklassificerade i FDB och undrar om de verkligen ska lämna uppgifter. Detta är något som är särskilt vanligt perioden efter urvalsbytet eftersom FDB inte alltid är uppdaterat med aktuella uppgifter.

För att undvika ett alltför stort bortfall i undersökningen påminns uppgiftslämnarna via brev om uppgifterna inte inkommit när sista svarsdatum passerats. Telefonpåminnelse genomförs till de företag som ej inkommit.

För att ytterligare minska bortfallet har (tillämpas) undersökningen även en vitesprocess där företag som ej lämnar uppgifter anmanas att lämna uppgifter. Under 2014 användes vitesprocessen vid tre kvartal. Bortfallet för undersökningen ligger i nuläget runt 10 procent (vägd bortfallsandel), medan det ovägda bortfallet är cirka 20 procent. (Publiceringstillfälle)

Objektsbortfall och partiellt bortfall hanteras med imputeringsmetoder. Om företaget besvarat enkäten men ej lämnat ett värde på samtliga fyra lagerposter ses de tomma lagerposterna som nollvärden. D.v.s. partiellt bortfall imputeras ej. Vilken imputeringsmetod som används beror på vilken information om det saknade objektet och variabeln som finns att tillgå.

Nedan anges de imputeringsmetoder som används för objektsbortfall och deras inbördes prioritetsordning. Varje lagerpost imputeras för sig.

1. Manuellt imputerade värden sätts i undantagsfall när de maskinellt imputerade värdena inte anses vara rimliga. Detta sker oftast för komplexa företag. Manuella imputeringar trumfar alltid maskinella imputeringar om bägge alternativen existerar.

2. Om det finns ett inkommet lagervärde från föregående kvartal för det aktuella objektet beräknas kvartalsutvecklingen bland de svarande inom aktuell imputeringsgrupp (kombinationer av storlek och bransch beroende på antal svarande). Ett imputerat värde erhålls sedan genom att multiplicera värdet från föregående period med detta utvecklingstal.
3. Om inkommet lagervärde från föregående kvartal saknas utgår man från SRU-lagervärde för referensår t-2 som användes vid urvalsdragningen. Detta SRU-lagervärde multipliceras med en kvot baserad på förhållandet mellan lagervärde för de svarande företagen aktuellt kvartal i aktuell imputeringsgrupp och deras SRU-lagervärde.

2.5 Databeredning

Efter att uppgifterna registrerats i produktionsdatabasen granskas de. Till detta används traditionell felsignalering och ett specialutformat granskningsprogram, Selekt. Med hjälp av Selekt görs en bedömning av observationens avvikelse från ett, utifrån tidigare lämnade observationer för samma enhet, förväntat värde. Detta viktas sedan med den effekt värdet skulle ha om det faktiskt är fel. Varje observation får genom detta förfarande en poäng. Sedan görs granskningen utifrån den prioriteringsordning som poängerna skapar, det vill säga högst poäng granskas först. Misstänkta fel följs upp med återkontakter i form av telefonsamtal och e-post.

Efter att de slutgiltiga estimaten beräknats görs en sista granskning där man tittar på trender och nivåer för att undersöka om resultaten är rimliga.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

I detta avsnitt redogörs steg för steg för de beräkningar som görs för att beräkna lagerstockar och lagerutveckling.

Steg 1. Omräkning från anskaffningsvärde till återanskaffningsvärde

Lager av insatsprodukter och handelsvaror ska redovisas i återanskaffningsvärde men samlas in i anskaffningsvärde. Därför sker en omräkning enligt information om omsättningshastighet. Beräkningarna för att räkna om lager av Insatsprodukter från anskaffningsvärde till återanskaffningsvärde redovisas nedan, men samma metod används för att räkna om lager av handelsvaror.

Från SRU-registret för referensår $t-2$ hämtas uppgifter om årsomsättning, *Oms*, och lagervärde för insatsprodukter, *Ins*, vid årets slut för industriklassade enheter. Utifrån detta räknas en omsättningshastighet v ut för företag k och år y per lagertyp enligt:

$$v_y^k = 12 \times \frac{Ins_y^k}{Oms_y^k}$$

Omsättningshastigheten för bransch A blir medelvärdet för omsättningshastigheten av samtliga företag inom en bransch. Detta för att minska effekterna av enskilda företag, där framförallt stora företag kan få stor effekt. Tanken är att varje företag bidrar med lika mycket information om omsättningshastigheten oberoende av storlek enligt:

$$v_y^A = \frac{\sum_{k=1}^N v_k^y}{N_A}$$

Omsättningshastigheten beskriver hur många månader en vara i genomsnitt legat på lager vid tidpunkten för rapporteringstillfället och vilket prisindex som ska användas för att räkna om från anskaffning till återanskaffningsvärde.

Uppgifter om prisindex är på månad medan omsättningshastigheten inte nödvändigtvis behöver vara ett heltal. Därför beräknas ett viktat medelvärde av prisindex för omkringliggande månader enligt:

$$PI_{ansk}^A = (v_y^A - \lfloor v_y^A \rfloor) \times PI_{m-\lfloor v_y^A \rfloor}^A + (\lceil v_y^A \rceil - v_y^A) \times PI_{m-\lceil v_y^A \rceil}^A$$

där m avser sista månaden i aktuellt kvartal. PI_{ansk}^A avser således prisnivån för produkterna inom bransch A vid förväntad tidpunkt för anskaffning, relativt givet basår.

För att fånga prisförändringen mellan sista månaden i aktuellt kvartal och tidpunkten för anskaffning används följande kvot:

$$D_{(y,q)}^A = \frac{PI_m^A}{PI_{ansk}^A}$$

Nämnummern avser den prisnivå som var aktuell då varan kom in i företagets lager, medan täljaren avser prisnivån för aktuell månad.

Slutligen, omräkning från anskaffningsvärde till återanskaffningsvärde beräknas enligt:

$$Ins_{(y,q),\text{återansk}}^k = Ins_{(y,q),\text{ansk}}^k \times D_{(y,q)}^A$$

där $Ins_{(y,q),\text{ansk}}^k$ är lager av insatsvaror för företag k tillhörande bransch A år y kvartal q värderat till anskaffningsvärde och $Ins_{(y,q),\text{återansk}}^k$ motsvarande lagervärde i återanskaffningsvärde.

Steg 2. Skattade totala lagervärden i löpande priser

Stratifieringen har som tidigare nämnts gjord i två steg, efter bransch d ($d=1, 2, \dots, D$), och inom bransch efter storlek h ($h=1, 2, \dots, H$).

I lagerstatistiken används en Horvitz-Thompson (HT) estimator för att skatta totalt lager per bransch. Uppräkning för företag som både saknar inlämnat och imputerat värde görs med s.k "rak-uppräkning" inom strata. För varje bransch A , skattas totalt lagervärde vid kvartalslut q år y enligt:

$$\hat{t}_{(y,q)}^A = \sum_{h=1}^H \frac{N_h}{m_h} \sum_{s_h} y_k f_d,$$

Där:

y_k = företag k :s lagervärde kvartal q och år y .

N_h = Antal företag i rampopulationen i stratum h .

m_h = Antal svarande företag i stratum h .

Med syfte att kompensera för den undertäckning som uppstår till följd av att ramen begränsas till att endast omfatta företag med mer än en miljon i lagervärde referensår $t-2$ enligt skatteverkets SRU-uppgifter, räknas alla observerade värden upp med en undertäckningskoefficient f_d .

Undertäckningskoefficienten beräknas som kvoten summa SRU-lagervärde för alla företag i branschgruppen i förhållande till summa SRU-lagervärde bland företagen i branschgruppen med mer än en miljon i omsättning. Undertäckningskoefficienten beräknas i samband med nytt urval. Samma undertäckningskoefficient används således under ett urvalsår.

Totaler skattas för fyra lagertyper, nämligen Handelsvaror, Insatsprodukter, Produkter i arbete och Färdiga varor av egen tillverkning.

Steg 3. Skattade lagerförändringar

Skattade lagerförändringar beräknas både i fasta och löpande priser.

(i) Fasta priser

Skattade lagerförändringar i 2010 års priser för bransch A, kvartal q och år y beräknas enligt:

$$Diff_{(y,q),2010}^A = \frac{\hat{t}_{(y,q)}^A}{PI_{(y,3q),2010}^A} \times 100 - \frac{\hat{t}_{(y,q-1)}^A}{PI_{(y,3(q-1)),2010}^A} \times 100$$

där $PI_{(y,3q),2010}^A$ avser prisindex för år y och månad $3q$ (dvs. sista månaden i aktuellt kvartal q) med basår 2010 för bransch A. Vid beräkning för de tre lagertyperna Handelsvaror, Produkter i arbete och Färdiga egna produkter används Producentprisindex, medan för Insatsprodukter används istället en kombination av Prisindex för inhemsk tillgång och Producentprisindex.

(ii) Löpande kvartalsmedelpriser

Skattade lagerförändringar, uttryckta i aktuellt kvartals medelpriser, för bransch A, kvartal q och år y beräknas enligt:

$$Diff_{(y,q),\bar{q}}^A = Diff_{(y,q),2010}^A \frac{1}{3} \sum_{m=1}^3 \frac{PI_{(y,3(q-1)+m)}^A}{100}$$

där $PI_{(y,3(q-1)+m),2010}^A$ avser prisindex för år y och månad $3(q-1) + m$ med basår 2010 för bransch A. Vid beräkning för de tre lagertyperna Handelsvaror, Produkter i arbete och Färdiga egna produkter används Producentprisindex, medan för Insatsprodukter används istället en kombination av Prisindex för inhemsk tillgång och Producentprisindex.

(iii) Föregående års medelpris

Skattade lagerförändringar, uttryckta i föregående års medelpris, för bransch A, kvartal q och år y beräknas enligt:

$$Diff_{(y,q)y-1}^A = Diff_{(y,q),2010}^A \frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} \frac{PI_{(y-1,m)}^A}{100}$$

där $PI_{(y-1,m),2010}^A$ avser prisindex för år $y-1$ och månad m med basår 2010 för bransch A. Vid beräkning för de tre lagertyperna Handelsvaror, Produkter i arbete och Färdiga egna produkter används Producentprisindex, medan för Insatsprodukter används istället en kombination av Prisindex för inhemsk tillgång och Producentprisindex.

Steg 5. Skattade lagerförändringar för aktuella redovisningsbranscher

Skattade lagerförändringar för aktuella redovisningsbranscher erhålls genom att summera de skattade förändringarna hos de ingående branscherna.

3.2 Redovisningsförfaranden

Varje kvartal publiceras statistiken på SCB:s webbplats i form av tabeller, diagram samt i Statistikdatabasen. Uppgifterna publiceras omkring en månad plus 15 dagar efter kvartalsslut. I samband med varje publicering skrivs en statistiknyhet som innehåller den viktigaste informationen om utveckling i industrins lager den senaste perioden. Statistiknyheten publiceras på SCB:s webbplats. Vid sidan av statistiknyheten publiceras även tabeller och diagram. En kortfattad variant av statistiknyheten finns som fotnot till tabellen Ekonomiska indikatorer i Statistikdatabasen.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Industrins lager
Registervariant	Industrins lager
Registerversion	2015

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m.

Dokumentationen hittar du här: www.metadata.scb.se. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Inga registerversioner har ännu arkiverats

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inför urvalsdragningen 2016 kommer metoden för att ta fram storleksmättet för lagervärde som används för att allokera urvalet att ses över. Erfarenheterna från urvalsdragningen 2015 pekar på att det behövs förfinna metoderna för att få fram ett så korrekt lagervärde som möjligt.

Bilaga 1 Introduktionsbrev

Kvartal 3 2015

Industrins lager

Med det här brevet vill vi meddela att ert företag kommer med i urvalet för Industrins lager, en undersökning som avser företagen inom tillverkningsindustrin samt utvinning av mineral. Det är vi på Statistiska centralbyrån (SCB) som gör undersökningen eftersom vi har fått i uppdrag av riksdag och regering att mäta utvecklingen inom industrin. Ert företag kommer att behöva lämna uppgifter till oss omlagerstuckor vid varje kvartalsslut.

Urvalet är slumpmässigt och delar av urvalet förnyas varje år. Det innebär att ett företag är med i undersökningen flera år – hur länge beror främst på företagets bransch och storlek. De största företagen i undersökningen är alltid med.

Det är obligatoriskt att delta

De företag som blir utvalda till undersökningen är enligt lag skyldiga att lämna uppgifter. Mer information om detta finns på nästa sida. Vi vet att det kan vara tidskrävande att lämna uppgifterna, men er medverkan är mycket betydelsefull. Politiker och andra beslutsfattare behöver ta del av undersökningens resultat för att kunna ta välgrundade beslut som påverkar företagen i Sverige.

Lämna uppgifterna för kvartal 3 senast den 15:e oktober

Användarnamn:

Lösenord:

Gå in på www.scb.se/indlag. Här finns inloggning och all information som ni behöver för att lämna uppgifterna. Det går bra att logga in flera gånger och spara emellan innan ni skickar in uppgifterna. I webblanetten specificerar vi vilken verksamhet som uppgifterna ska avse.

Tack för er medverkan!

Med vänlig hälsning

Rickard Bengtsberg
Undersökningsansvarig

Louis Ibrahim
Undersökningsledare

Så används de lämnade uppgifterna

Mer information finns på nästa sida

Kontakta oss gärna:
Frågor om att lämna uppgifter
08-506 942 30, konjind@scb.se
SCB, Konjunkturstatistik för industrin
104 51 Stockholm
www.scb.se

Undersökningen är en av de främsta källorna när man tar fram Bruttonationalprodukten (BNP). De lämnade uppgifterna används av SCB även för att sammanställa industrins lager som publiceras på SCB:s webbplats. Resultatet av Industrins lager används även av olika branschorganisationer, företag, myndigheter, forskare med flera.

Uppgiftsskyddighet

Uppgiftsskyddighet gäller enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Statistiken regleras även av förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2015:4).

Samråd

Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR) och Regelrådet.

De lämnade uppgifterna skyddas

Uppgifterna som ni lämnar skyddas av sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). När uppgifterna redovisas kommer inga enskilda verksamheter eller företag att kunna identifieras.

Information om personuppgifter

För att underlätta eventuella återkontakter sparar vi uppgiften om vem hos er som är kontaktperson för undersökningen.

SCB är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som SCB gör i denna undersökning.

Var och en har rätt att en gång per kalenderår få gratis information, i form av ett så kallat registerutdrag, om egna personuppgifter som hanteras på SCB. Ansökan om så dan information ska ske skriftligt och vara egenhändigt undertecknad. Man har rätt att begära att personuppgifterna rättas, blockeras eller raderas, om det skulle visa sig att de behandlats i strid med personuppgiftslagen.

Resultat

Resultatet publiceras på SCB:s webbplats cirka 45 dagar efter det undersökta kvartalet.

Statistiska centralbyrån (SCB) är en statlig myndighet med uppgift att framställa och sprida statistik till bland andra beslutsfattare, forskare och allmänheten. All officiell statistik finns på www.scb.se.

facebook.com/statisticssweden

[@SCB_nyheter](https://twitter.com/SCB_nyheter)

Bilaga 2 Frågeformulär

Lager av insatsprodukter

Avser lager av både egenproducerade och inköpta råvaror, halvfabrikat samt tillsatsmaterial och förnödenheter som ni äger, **exklusive** bränsle och drivmedel för eget bruk. Värdet avser samtliga varor och produkter som finns på lager på balansdagen, det vill säga den sista dagen i kvartalet.

Om ni använder BAS-kontoplan (BAS2015) i bokföringen motsvarar det BAS-konto **1410** lager av råvaror, **1420** lager av tillsatsmaterial och förnödenheter (exklusive bränsle och drivmedel för eget bruk) och **1430** lager av halvfabrikat.

Tänk på att:

- Lager av insatsprodukter ska anges i anskaffningsvärde.
- Räkna med samtliga lager av insatsprodukter som **ni äger**, inklusive det som ni äger och lagrar utanför Sveriges gränser, hos annat företag/ återförsäljare eller i centrallager.
- Räkna **inte** med moms och punktskatter eller bränslen och drivmedel för eget bruk. Reducera ej lagervärdet mot eventuell förskottsbetalning.
- Om begärda uppgifter inte finns i företagets redovisningssystem och inte heller relativt enkelt kan beräknas får uppgifterna uppskattas.
- Uppgifterna ska anges i svenska kronor (SEK). Vid omräkning av värden från utländsk valuta till svenska kronor ska dagskurs vid transaktionstillfället tillämpas. Genomsnittskurser för mätperioder eller andra närliggande valutakurser kan användas.
- Alla belopp ska anges i tusental kronor (tkr), till exempel en miljon skrivs 1000.

	Kv1 2015	Kv2 2015
Lager av insatsprodukter:	<input type="text" value="0"/> tkr	<input type="text"/>
	Ändra värdet	

Kommentera gärna, t.ex. större variation mellan kvartalen.

Lager av produkter i arbete

Avser lager av produkter under bearbetning som ni äger. Värdet avser samtliga varor och produkter som finns på lager på balansdagen, det vill säga den sista dagen i kvartalet.

Om ni använder BAS-kontoplan (BAS2015) i bokföringen motsvarar det BAS-konto **1440** produkter i arbete.

Tänk på att:

- Lager av produkter i arbete ska anges i försäljningsvärde. Försäljningsvärde kan beräknas som tillverkningskostnad plus ett pålägg för att nå försäljningsvärde.
- Räkna med samtliga lager av produkter i arbete som **ni äger**, inklusive det som ni äger och lagrar utanför Sveriges gränser, hos annat företag/ återförsäljare eller i centrallager.
- Räkna **inte** med moms och punktskatter. Reducera ej lagervärdet mot eventuell förskottsbetalning.
- Om begärda uppgifter inte finns i företagets redovisningssystem och inte heller relativt enkelt kan beräknas får uppgifterna uppskattas. Använd om möjligt schabloner, till exempel halva försäljningsvärdet för halvfärdiga varor.
- Uppgifterna ska anges i svenska kronor (SEK). Vid omräkning av värden från utländsk valuta till svenska kronor ska dagskurs vid transaktionstillfället tillämpas. Genomsnittskurser för mätperioder eller andra närliggande valutakurser kan användas.
- Alla belopp ska anges i tusental kronor (tkr), till exempel en miljon skrivs 1000.

	Kv1 2015	Kv2 2015
Lager av produkter i arbete:	<input type="text" value="0"/> tkr	<input type="text"/>
	Ändra värdet	

Kommentera gärna, t.ex. större variation mellan kvartalen.

Lager av färdiga varor av egen tillverkning

Avser lager av färdiga varor av egen tillverkning som ni äger och inte ska bearbeta innan försäljning. Värdet avser samtliga varor och produkter som finns på lager på balansdagen, det vill säga den sista dagen i kvartalet.

Om ni använder BAS-kontoplan (BAS2015) i bokföringen motsvarar det BAS-konto **1450** lager av färdiga varor.

Tänk på att:

- Lager av färdiga varor av egen tillverkning ska anges i försäljningsvärde. Försäljningsvärde kan beräknas som tillverkningskostnad plus ett pålägg för att nå försäljningsvärde.
- Räkna med samtliga lager av produkter i arbete som **ni äger**, inklusive det som ni äger och lagrar utanför Sveriges gränser, hos annat företag/återförsäljare eller i centrallager.
- Räkna **inte** med lager av handelsvaror eller moms och punktskatter. Reducera ej lagervärdet mot eventuell förskottsbetalning.
- Om begärda uppgifter inte finns i företagets redovisningssystem och inte heller relativt enkelt kan beräknas får uppgifterna uppskattas. Använd schabloner om försäljningspriser ännu inte är bestämda.
- Uppgifterna ska anges i svenska kronor (SEK). Vid omräkning av värden från utländsk valuta till svenska kronor ska dagskurs vid transaktionstillfället tillämpas. Genomsnittskurser för mätperioder eller andra närliggande valutakurser kan användas.
- Alla belopp ska anges i tusental kronor (tkr), till exempel en miljon skrivs 1000.

	Kv1 2015	Kv2 2015
Lager av färdiga varor av egen tillverkning:	<input type="text" value="0"/> tkr	<input type="text"/>
	Ändra värdet	

Kommentera gärna, t.ex. större variation mellan kvartalen.

Lager av handelsvaror

Avser lager av handelsvaror som ni äger och köpt in för att sälja vidare i befintligt skick utan vidare bearbetning. Värdet avser samtliga varor och produkter som finns på lager på balansdagen, det vill säga den sista dagen i kvartalet.

Om ni använder BAS-kontoplan (BAS2015) i bokföringen motsvarar det BAS-konto **1460** lager av handelsvaror.

Tänk på att:

- Lager av handelsvaror ska anges i anskaffningsvärde.
- Räkna med samtliga lager av produkter i arbete som **ni äger**, inklusive det som ni äger och lagrar utanför Sveriges gränser, hos annat företag/återförsäljare eller i centrallager.
- Räkna **inte** med moms och punktskatter eller egentillverkade varor. Reducera ej lagervärdet mot eventuell förskottsbetalning.
- Om begärda uppgifter inte finns i företagets redovisningssystem och inte heller relativt enkelt kan beräknas får uppgifterna uppskattas.
- Uppgifterna ska anges i svenska kronor (SEK). Vid omräkning av värden från utländsk valuta till svenska kronor ska dagskurs vid transaktionstillfället tillämpas. Genomsnittskurser för mätperioder eller andra närliggande valutakurser kan användas.
- Alla belopp ska anges i tusental kronor (tkr), till exempel en miljon skrivs 1000.

	Kv1 2015	Kv2 2015
Lager av handelsvaror:	<input type="text" value="0"/> tkr	<input type="text"/>
	Ändra värdet	

Kommentera gärna, t.ex. större variation mellan kvartalen.

Bilaga 3 Påminnelsebrev

Kvartal 3 2015

Industrins lager

Era uppgifter för kvartal 3 2015 saknas

Vi skicka de er **1:a oktober** ett brev angående Industrins lager. Där bad vi er lämna efterfrågade uppgifter senast den **15:e oktober** via webblankett, men vi saknar ert.

Det är obligatoriskt att delta

De företag som blir utvalda till undersökningen är enligt lag skyldiga att lämna uppgifter. Mer information om detta finns på nästa sida. Vi vet att det kan vara tidskrävande att lämna uppgifterna, men er medverkan är mycket betydelsefull. Politiker och andra beslutsfattare behöver ta del av undersökningens resultat för att kunna välgrundade beslut som påverkar företagen i Sverige.

Lämna uppgifterna för kvartal 3 snarast

Användarnamn:

Lösenord:

Gå in på www.scb.se/indlag. Här finns inloggning och all information som ni behöver för att lämna uppgifterna. Det går bra att logga in flera gånger och spara emellan innan ni skickar in uppgifterna. I webblanketten specificerar vi vilken verksamhet som uppgifterna ska avse.

Tack för er medverkan!

Med vänlig hälsning

Rickard Bengtsberg
Undersökningsansvarig

Louis Ibrahim
Undersökningsledare

[Mer information finns på nästa sida](#)

Kontakta oss gärna:
Frågor om att lämna uppgifter
08-506 942 30, konjind@scb.se
SCB, Konjunkturstatistik för industrin
104 51 Stockholm
www.scb.se

Så används de lämnade uppgifterna

Undersökningen är en av de främsta källorna när man tar fram Bruttonationalprodukten (BNP). De lämnade uppgifterna används av SCB även för att sammanställa industriproduktionsindex, industrins ordergång och omsättning och industrins kapacitetsutnyttjande som alla publiceras på SCB:s webbplats. Resultatet av Konjunkturstatistik för industrin används även av olika branschorganisationer, företag, myndigheter, forskare med flera. Resultaten för undersökningen rapporteras också till EU:s statistikorgan Eurostat, Europeiska Centralbanken (ECB) och Förenta Nationerna (FN).

Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet gäller enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Statistiken regleras även av förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2015:4).

Samråd

Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR) och Regelrådet.

De lämnade uppgifterna skyddas

Uppgifterna som ni lämnar skyddas av sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). När uppgifterna redovisas kommer inga enskilda verksamheter eller företag att kunna identifieras.

Information om personuppgifter

För att underlätta eventuella återkontakter sparar vi uppgiften om vem hos er som är kontaktperson för undersökningen.

SCB är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som SCB gör i denna undersökning.

Var och en har rätt att en gång per kalenderår få gratis information, i form av ett så kallat registerutdrag, om egna personuppgifter som hanteras på SCB. Ansökan om sådan information ska ske skriftligt och vara egenhändigt undertecknad. Man har rätt att begära att personuppgifterna rättas, blockeras eller raderas, om det skulle visa sig att de behandlats i strid med personuppgiftslagen.

Resultat

Resultatet publiceras på SCB:s webbplats cirka 35 dagar efter den undersökta månaden.

Statistiska centralbyrån (SCB) är en statlig myndighet med uppgift att framställa och sprida statistik till bland andra beslutsfattare, forskare och allmänheten. All officiell statistik finns på www.scb.se.

[facebook.com/statisticsweden](https://www.facebook.com/statisticsweden)

[@SCB_nyheter](https://twitter.com/SCB_nyheter)